

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.001/2018/9.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke, előadó bíró
. Tibold Ágnes bíró
. Csőke Andrea bíró

A felperesek: I. rendű

II. rendű

A felperesek képviselője: Dr. Wáger János ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:

A per tárgya: kölcsönszerződés fogyasztói szerződésnek minősítése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Győri Ítéltábla Pf.II.20.073/2017/6/I. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Győri Törvényszék 11.P.20.159/2016/19. számú ítélet.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek mint egyetemleges jogosultnak 50.000 (ötvenezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A perben nem álló S K Kft. (a továbbiakban: kft.) tagja és egyedüli ügyvezetője az I. rendű felperes, korábban a kft. tagja volt a II. rendű felperes is. A kft. 2007. szeptember 11-én az Nyrt.-vel 6.000.000 Ft összegű kisvállalkozói folyószámla szerződést kötött, továbbá 79.100 CHF összegű forgóeszköz finanszírozását célzó hitelt vett fel. A felperesek a fent megnevezett banktól ingatlanvásárlásra és tehermentesítésre több hitelt vettek fel.
- [2] A felperesek 2008. március 7-én az alperessel két kölcsönszerződést kötöttek. A továbbiakban: a per tárgyát képező szerződésben az alperes a felpereseknek 50.000.000 Ft-nak megfelelő CHF alapú kölcsönt nyújtott. A kölcsön célja, hitelkiváltás és szabad felhasználás volt, ebből került kifizetésre a kft.-nek, valamint a felpereseknek a bank felé még fennálló tartozása.
- [3] Egy másik szerződésben a felperesek szabad felhasználású 15.000.000

Ft-nak megfelelő CHF alapú kölcsönt vettek fel (a továbbiakban: szabad felhasználású kölcsön).

- [4] A felperesek 2011. december 7-én mindkét kölcsön tekintetében végtörlesztés iránti kérelmet terjesztettek elő. Az alperes a szabad felhasználású kölcsön tekintetében végül is elismerte a szerződés fogyasztói jellegét, a per tárgyát képező kölcsönszerződés tekintetében azonban nem. A felperesek a Pénzügyi Békéltető Testülethez fordultak, amely 2015. március 9-én megszüntette az eljárást, kifejtve, hogy a szerződés nem fogyasztói kölcsönszerződés. Az elszámolással kapcsolatosan új eljárásban eljáró Pénzügyi Békéltető Testület a felperesek elszámolással kapcsolatos kérelmét elutasította, az eljárást megszüntette ugyancsak arra hivatkozással, hogy a kölcsönszerződés fogyasztói szerződésnek nem tekinthető. A határozattal szemben a felperesek bírósághoz fordultak. Az elsőfokú bíróság a kérelmüket jogerősen elutasította annak elkésettségére hivatkozással.

A felperesek keresete és az alperes védekezése

- [5] A felperesek keresetükben elsődlegesen annak megállapítását kérték, hogy a per tárgyát képező szerződés fogyasztói szerződés, másodlagosan, hogy a kölcsönszerződésre 62 %-os arányban a fogyasztói szerződésekre vonatkozó szabályok irányadóak. Előadták, lakossági hitelek kiváltására, a családi házuk továbbépítésére kívántak hitelt felvenni. A felajánlott családi házat az alperes fedezetként nem találta elégségesnek, így a kft. résztulajdonában álló pécsi üzlethelyiséget csak azzal a feltétellel fogadta el fedezetül, ha a felperesek az igényelt kölcsönből átmenetileg tagi kölcsönt biztosítanak a kft-nek, amely tehermentesíti az ingatlant. A tagi kölcsön a per tárgyát képező kölcsön folyósításának csak feltétele volt nem célja. Az alperes vonta össze egy kölcsönszerződésbe a lakossági (fogyasztói) hitelek kiváltását a kft. hitelkiváltásával.
- [6] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Egyebek mellett utalt a Kúria Gfv.VII.30.002/2016. számú határozatában írtakra, arra, hogy a felperesek a részben a tulajdonukban álló kft. ingatlana tekintetében fennálló hiteltartozást váltották ki, így az nem minősülhet fogyasztói szerződésnek.

Az első- és másodfokú bíróság határozata

- [7] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Kifejtette, a Pénzügyi Békéltető Testület előtti eljárás nem zárta ki a perbeli kereset érdemi elbírálását. A megállapítási kereset előterjesztésének a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 123. §-a szerinti feltételei fennálltak, mivel keresetük megalapozottsága esetén a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 200/B. §-a szerinti

végtörlesztésre lennének jogosultak. Az elsőfokú bíróság a korábban felhívott döntésében foglaltakra hivatkozással döntő jelentőséget annak tulajdonított, hogy a felperesek milyen célból akarták a per tárgyát képező kölcsönt felvenni. Úgy ítélte, a szerződésben megfogalmazott cél részben a kft., részben a felperesek hitelének kiváltása volt, nem látott jogi lehetőséget arra, hogy a szerződést abban a részében, amely a felperesek hitelének kiváltására jött létre, fogyasztói szerződésnek minősítse.

- [8] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította, hogy a per tárgyát képező kölcsönszerződés fogyasztói kölcsönszerződésnek minősül.
- [9] Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a kereset érdemben volt elbírálható és a megállapítási kereset előterjesztésének eljárásjogi feltételei fennállnak. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 685. § b) és e) pontjában, az rHpt. 2008. szeptember 1-jétől hatályos 2. számú melléklet III.4. pontjában, valamint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13. EKG irányelv 2. cikk b) pontjában írtakra hivatkozott mint olyan jogszabályi rendelkezésekre, amelyek irányadóak annak eldöntése során, hogy a per tárgyát képező szerződés fogyasztói szerződés-e.
- [10] Jogi álláspontja szerint a felperesek családi házuk továbbépítéséhez szükséges források megteremtése céljából kívántak kölcsönt felvenni. A fogyasztói kölcsönhöz jutás feltétele volt, hogy ehhez az alperesek által megfelelőnek minősített fedezetet biztosítsanak. Ez oly módon volt lehetséges, hogy mind a továbbépítendő ingatlan, mind a kft. tulajdonában álló üzlethelyiség tehermentesítésre kerüljön. Mindkét ingatlant, a felperesek ingatlanát fogyasztói, a kft. ingatlanát nem fogyasztói kölcsönszerződést biztosító jelzálogjog terhelte. A perbeli kölcsönszerződés túlnyomó részét a felperesek fogyasztói kölcsöntartozásának, a fennmaradó részt a kft. kölcsöntartozásának kiegyenlítésére fordították. Ez utóbbi körben a felperesek ugyan a kft.-nek formálisan tagi kölcsönt nyújtottak, de ezen összegről másként nem is rendelkezhetek volna. Az alperes két kölcsönt is folyósíthatott volna, egyiket a családi ház, a másikat az üzlethelyiség tehermentesítésére. Az alperes azonban technikailag nem ezt a megoldást választotta, ebből következően a szerződés kettős rendeltetésű (ún. dual use) volt.
- [11] Az Európai Parlament és Tanács a fogyasztók jogairól, egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről szóló 2011/83/EU irányelv (a továbbiakban: 2011/83/EU irányelv) 2. cikk 1.) pontjára és a preambulum (7) bekezdésére (helyesen: (17) bekezdés) hivatkozással rögzítette, hogy kettős célú szerződések esetén, amelyben a kereskedési cél korlátozott, a teljesítés egésze szempontjából nem elsődleges, az adott személy fogyasztónak tekintendő. Hivatkozott továbbá az Európai Unió Bírósága C-464/01. számú ítéletében (a

továbbiakban: Gruber ítélet) írtakra, amely szerint az eljáró bíróság feladata annak megítélése, hogy az adott szerződés nem elhanyagolható mértékben az érintett személy kereskedelmi, szakmai tevékenységéhez kapcsolódó szükségleteinek kielégítésére kötötté-e, avagy az épp jelentéktelen. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a kölcsönszerződés fogyasztói szerződés, mert a kölcsönfelvevők részéről nem a gazdasági, kereskedelmi cél volt az elsődleges.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [12] Az alperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésével, a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet az rPp. 206. § (1) bekezdésébe, az rHpt. 200/B. §-ába, továbbá a 2011/83/EU irányelvbe ütközően jogszabálysértő.
- [13] Az alperes nem vitatta, hogy a per tárgyát képező kölcsönszerződés célja hitelkiváltás és szabad felhasználású kölcsön nyújtása volt. A kölcsönből 18.000.000 Ft céges hitelt, míg 31.000.000 Ft összegű lakossági hitelt váltottak ki a felperesek. Jogi álláspontja szerint a másodfokú bíróság tévesen és iratellenesen állapította meg, hogy a kölcsön célja - az alperes által is ismerten - a családi házuk bővítésének finanszírozása volt. A felpereseknek és a kft-nek további hitelekre volt szükségük az alperes által nyújtott kölcsön feltételei kedvezőbbek voltak, mint amit a K az Nyrt. céges hiteleiben szerepeltek. A kft. nem volt hitelképes, ezért helyette a felperesek vették fel a kölcsönt, megkötve a per tárgyát képező kölcsönszerződést. A felperesek ugyan a kölcsönt természetes személyként vették fel, de mint cégtulajdonosok. A kölcsönből tagi kölcsönt nyújtottak, márpedig a tagi kölcsön nyújtása nem tekinthető fogyasztói célnak. A továbbépítendő ingatlan egyébként 2002-óta a kft. székhelyéül is szolgált. A fentiek alapján megállapítható, hogy a per tárgyát képező kölcsönszerződés fedezeteként felajánlott egyik ingatlan részben a kft. tulajdonát képezi, a másik ingatlan pedig a kft. székhelye. Hangsúlyozta, a jogerős ítéletben hivatkozott irányelv jelen ügyben nem irányadó. Jogi álláspontja szerint a kölcsönösszeg 100 %-a a felperesek szakmája, üzleti tevékenysége, foglalkozása körén belül eső célból került felhasználásra, így a szerződés nem minősülhet fogyasztói szerződésnek.
- [14] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [15] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és azt az ott

megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.

- [16] A felülvizsgálati kérelemben előadottakra tekintettel a Kúriának azt kellett vizsgálnia, hogy a másodfokú bíróság megsértette-e a bizonyítékok értékelésére vonatkozó az rPp. 206. § (1) bekezdésében írt szabályokat. A perben rendelkezésre álló bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül, iratellenesen értékelte-e, amikor - szemben az elsőfokú bíróság álláspontjával - a szerződést fogyasztói kölcsönszerződésnek minősítette.
- [17] A Kúria, szemben az alperes felülvizsgálati kérelmében kifejtett okfejtésével egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy a szerződés kettős célú volt. E körben a feltárt tényállásnak megfelelően rögzítette, hogy a per tárgyát képező szerződést a felperesek mint természetes személyek kötötték, a kölcsönszerződés a kölcsön céljaként hitelkiváltást és szabad felhasználást jelölt meg. A hitelkiváltás célja egyrészt a jogerős ítéletben írtaknak megfelelően túlnyomórészt a felperesek fogyasztói kölcsönének kiváltása, másrészt részben a szerződéskötés idején a felperesek tulajdonában álló kft. részbeni tulajdonát képező üzlethelyiség tehermentesítése volt.
- [18] A Kúria nem tulajdonított és nem is tulajdoníthatott ügydöntő jelentőséget az először a felülvizsgálati kérelemben hangsúlyozottan hivatkozott érvnek, miszerint a felperesek családi háza egyben a kft. székhelye is volt. Tényként rögzíthető ugyan, hogy az elsőfokú eljárásban csatolt cégtörténet alapján e tény ismert volt, de erre a felek nem hivatkoztak. Az ingatlanforgalmi szakvélemény alapján ugyanakkor megállapítható, hogy az ingatlan ugyan székhelyként is szolgált, de elsődleges funkciója a felperesek lakhatásának biztosítása, az elsődlegesen a felperesek családi házaként funkcionált. Figyelembe veendő volt továbbá, hogy a fogyasztói hitel kiváltását célzó hitel nem válhat nem fogyasztói hitellé. Az adott tényállás mellett az a körülmény, hogy a felperesek tagi kölcsönt nyújtottak, nem cáfolja a másodfokú bíróság ítéletében kifejtettek helytállóságát, vagyis, azt hogy kettős rendeltetésű szerződés megkötésére került sor. Ez a fogalom az uniós jogban, illetve az Európai Unió Bíróság joggyakorlatában ismert, illetve részben szabályozott.
- [19] A jogerős ítéletben hivatkozott 2011/83/EU irányelv az adott ügyben nem vitásan nem alkalmazható, figyelemmel arra, hogy a perbeli szerződés megkötésekor az még nem volt hatályban. Ugyanakkor jól mutatja, hogy az uniós jog 2011-től kezdődően több esetben is szabályozza a kettős rendeltetésű szerződéseket, és erre vonatkozóan iránymutatást ad. Az adott ügyben ugyancsak nem alkalmazható a lakóingatlanokhoz kapcsolódó fogyasztói hitelmegállapodásokról szóló 2014/17/EU irányelv 4. cikk (1) bekezdése is rendezi ezt a jelenséget. Az uniós jog fejlődése azt támasztja alá, ha a kereskedelmi szempont olyan kis súllyal esik a latba, hogy a szerződés megkötésében nem játszik meghatározó, elsődleges szerepet, akkor az adott személy fogyasztónak, az általa megkötött szerződés fogyasztói szerződésnek minősül. A jogerős

ítéletben hivatkozott Gruber-ügyben hozott ítélet egy eljárásjogi egyezmény, nevezetesen a Brüsszeli Egyezmény alkalmazása körében mondta ki, csak akkor fogyasztói a kettős célú szerződés, ha abban a szakmai jelleg elhanyagolható szerepet játszik. Ezt pedig a szerződés tartalma, célja, természete, a szerződéskötés objektív körülményei alapján kell megállapítani. Ezen érvek figyelembevételével az adott ügy összes sajátosságait, tényállási elemeit mérlegelve a Kúria úgy ítélte meg, hogy a jogerős ítélet az rPp. 206. § (1) bekezdésében foglaltakat nem sértette meg akkor, amikor a szerződést fogyasztói szerződésnek minősítette, megállapításai felülmérlegelésére a Kúria a felülvizsgálati eljárásban mint rendkívüli jogorvoslati eljárásban lehetőséget nem látott.

- [20] A jogerős ítélet nem sérti az rHpt. 200/B. §-át sem, ugyanis az a végtörlesztéssel kapcsolatos szabályokat tartalmazza. E §-t a bíróságoknak a perbeli jogvita eldöntése során nem kellett alkalmazniuk, e § amiatt lett alkalmazandó, hogy a szerződés fogyasztói szerződésnek minősül.
- [21] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [22] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, így az rPp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperesek mint egyetemleges jogosultak felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. Annak mértékét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 2. §-a és a csatolt megbízási szerződés alapján állapította meg, amely áfát nem tartalmaz.
- [23] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2018. november 20.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró, Dr. Csőke Andrea sk. bíró